

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Б У Д Ъ Г О Т О В /

19-ше (3667) №,
2024 ий 10 май,
кугарня

0+

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Чапкү

Кидыш рвезе налын автоматым,
 Йүкшө теве шергылтеш: «Ур-ра!..»
 Но ты мут лекдеак күэмалтын,
 Йырым-йыр лач кайык-влак мурат.
 Ныжыл-ныжыл тымыкым нулалын,
 Курымашлык тул шыпак йўла –
 Саде рвезын шўмжө, чумыргалын,
 Тиде тулыш савырнен йўла.
 Ужын огынал ме шучко сарым,
 Тар шикш кочкын огыл шинчанам.
 Шыргыжын кава тыгак яндарын,
 Ырыктен кечат эре мемнам.
 Она мондо, кō конден ты кечым,
 Тўнямбалне илышым саклен.
 Весела, чарга йоча йүк верчын
 Шкенжын вуйжым

сар тулеш пыштен.

Садланак ты рвезын йол тураште
Май пеледыш алын пеледеш.

Тымыкым нулалын, курымаш тул
Шке воктекше калыкым ўжеш.

Геннадий САБАНЦЕВ (Ояр).

9 Май – Сенымаш кече.

И.Речкинын,
П.Васильевын да
М.Скобелевын фотошт.

ПОДПИСКЕ

2024 ийын кокымшо пелийжылан «Ямде лий» газетлан подпсыкым ышташ вашкыза!
Индекс: П4696. Ак: 432 тенгеат 48 ыр (Марий Элыште).

«Шернур куштымаш» өрыктарен

«Российская школьная весна» всероссийский фестиваль 28 апрель гыч 2 май марте Ставрополь олаште эртаралтын. Тудо Росийын 79 регионжо гыч 1200 утла участникым иквереш чумырен. Нунын коклаште Марий Эл гыч Н.А.Заболоцкий лүмеш кокымшо номеран Шернур кыдалаш школын «Грация» ансамбльже (снимкыште) лийын. «Шернур

куштымаш» дене «Калык йўлам аралымылан» спецприз дене палемдалтын. Башкортостан Республик Калтаса район Амчечуаш школышто тунемше Иван Петраев «Калык семўзгар-влак, соло» тагасыште I степенян лауреат лўмым сулен налын.

В.МАМАЕВА ямдылен.
Фотом школын архивше гыч налме.

Лицейыште – Почмо омса кече

18 майыште 14 шагатлан Йошкар-Оласе Бауман лицейыште Почмо омса кече эртаралтеш.

Тушко Марий Эл Республикысе школлаште 9-ше класслаште тунемше-влакым да нунын ача-аваштым пагален вучат. Тиде лицейыште тений 1 сентябрьыште почылтшаш икымше медиа-класс нерген каласкалаш, тунемме вер дене палдараш тўналыт. Ты клас-

сыш кузе логалме, кузе тунемме нерген пален налаш лиеш. Лекше чыла йодышлан вашмутым пуат.

Ончыкыжым илышет журналистике дене кылдынет гын, тугеже Бауман лицейыш, медиа-классыш, тунемаш тол!

Тыгай адрес дене толман: Йошкар-Ола, Машиностроитель урем, 44-ше А номеран пöрт, Бауман лицей.

Росийысе увер

1-11-ше класслаште тунемше-влак «Урок цифры» всероссийский тунемме проектын платформыштыжо «Технологии в интернет-торговле» теме дене урокыш 31 май марте ушнен кертыт.

15-20 июньышто Моско олаште «Тургеневское лето – TURGENEV SUMMER FEST» сымкытыш да усталык V тўнямбал фестиваль-конкурс эртаралтеш. Тўрыс уверым turgeneff.ru сайтыште ончыза.

А.С.Пушкинын шочмыжлан 225 ий темме лўмеш Росий кинотеатрлаште «Пушкин и... Михайловское. Начало» полнометражный мультфильмым 6 июнь гыч ончыкташ тўналыт. Еш дене ончаш келшен толеш. Билетым Пушкин карте дене налаш лиеш.

Марий Элысе увер

Медведево районысо Шойбулак кыдалаш школын командыже «Прогулки по стране» всероссийский конкурсышто ончыл верыш лектын. Ёдыр-рвезе-влак туныктышышт А.Е.Артизанова дене пырля селасе сылне вершöрла нерген фотокомиксым ыштеныт.

Йошкар-Оласе 2-шо номеран школын командыже «Хранители истории» всероссийский проектын кокымшо слётышкыжо логалаш эртарыме конкурсышто сенышыш лектын.

Тений кенгежым 30 тўжем утла икшыве лагерьлаште канышаш. Тидлан Марий Элыште 202 лагерьым ямдылат. Республикысе школла пелен – 178 лагерь, 20 стационар лагерь да палаточный 4 лагерь пашам ышташ тўналыт.

Кок гана икымше

Куженер районысо Йўледур кыдалаш школышто визымше классыште тунемше Денис Виноградов (снимкыште) шахмат дене республикысе тагасымашлаште кок гана сенышыш лектын. Нуно Сенгымаш кечылан пöлеклалтше лийыныт. Чолга рвезым саламлена!

Фотом школ архив гыч налме.

Уста туныктышо - сенгыше

«Идалыкысе эн сай туныктышо», «Идалыкысе эн сай воспитатель», «Уста марий туныктышо» республикысе конкурслаш тений 38 педагог ушнен, тышеч латнылытше – воспитатель. Участник-шамыч урокым пуэныт, мастер-классым эрта-реныт, методике мастарлыкышт дене палдареныт.

Сенгыше-влакым Марий Элысе образований да науко министр Л.А.Ревуцкая саламлен да сертификатым кучыктен. «Идалыкысе эн сай туныктышо» конкурсышто Йошкар-Оласе 21-ше номеран Семёновка школышто тўналтыш класслам туныктышо В.Л.Литвинова сенген. Медведево район Руэм посёлкысо «Лесная сказка» йочасадын воспитательже Л.А.Басманова

«Идалыкысе эн сай воспитатель» лўм дене палемдалтын. «Уста марий туныктышо» конкурсышто Курыкмарий район Пайскырык школышто курыкмарий йылмым да литературым туныктышо Н.М.Павлова ончыл верым налын. Наталия Мануиловна тыгай

конкурсыш кокымшо ий ушнен. Сенгыше-шамычым да Л.А.Ревуцкаям снимкыште ужда. Уста туныктышо-влак всероссийский конкурслаште Марий Элын чапшым аралаш тўналыт.

З.ТИМОФЕЕВА.
И.РЕЧКИНЫН фотожо.

Тукымвожым шымленыт

«Мыйын еш архивем» республикысе конкурс 1994 ий годсек эртаралтеш. Тидлан Марий Эл Республикысе «Эр вий» йоча да самырык-влакын организацийыштын ушемже вуйын шога. Историйым, тукымвожым, еш реликвийым шымлаш ўжшө пашашке кугыен-шамычат кажне гана кумылын ушнат. Тений конкурс молгунамсе семинак кок йыжыг дене эртаралтын. Эн ончыч участник-влак районыштышт танасеныт. Тушто ойыртемалтше 26 ешым республикысе конкурсышто акленыт.

«Мыйын еш архивем» конкурс кугезына-влак нерген шукырак пален налаш, родо-тукым кокласе кылым пенгыдемдаш, тошто документ ден фотосўретлам кычалаш таратен. Кок номинацийланат кажныже кўлынак ямдылалтын. «Еш реликвий» тагасыште фото-влакым акленыт. Чылаже 22 паша пурен. Палыме фотохудожник-влак В.В.Тумбаев ден А.А.Шестаков нунын кокла гыч лу эн сайжым ойырен налыныт.

Ты номинацийыште фотон темылан келшен толмыжлан, качествыжлан тўткышым ойыреныт. Тиде тагасымаште Волжский район гыч Томцевмыт еш (снимкыште) да Советский район гыч Салтаевмыт еш ончыл верыш лектыныт.

«Еш тоштер» тагасышке участник-влак ешышт, кугезе тукымышт дене кылдалтше арверым, вургемым, семўзгарым да молы-

мат аклаш луктыныт. Южо реликвий тукым гыч тукымыш куснен. Тыгайже чонлан путырак шерге. Шернур район да Йошкар-Ола гыч Глазыринмыт да Морко район гыч Захаровмыт икымше верым сенген налыныт.

Самырык ўдыр-рвезе-влак тукымыштын эртыме корныштым, йўлаштым пален да аклен кушкыт. Кугешнен каласаш лиш: тугеже нуно тукымын ўшанле ончыкылыкышт улыт.

В.МАМАЕВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Ушан ой

Вияным мыскылашат огыт тошт: вож дене, тукым дене вияным...

М. ИЛИБАЕВА.

Авамланде, арале шочшетым

Мондаш огеш лий
сарын неле корныжым,
Шортеш шке шочшым
чаманен кундем.
Марий салтакын лүмжө –
калык чонышто,
Чыла геройлан мый вуем савем.
Лиеш тек тыныс
илыш тўнямбалне,
Кава тек канде шинчаж ден онча.
Арале шке шочшетым,
Авамланде,
Тек шучко сар тушманлан
вел конча.
Волгалтше илыш верчын
тул атакыште
Мыняре рвезе тул-вўд вошт
эртен.
Пуля шынген гынат
салтакын капышке,
Элна верч тудо лўддымын шоген.
Зоя ВИСВИС.

Дарья САЙРАНОВАН сўретше.
Башкортостан, Балтач, Иванай.

София ЛЕБЕДЕВАН сўретше.
Советский, Ёрша.

Кочам – талешке
Кугезе кочам Юрий Павлович Щербаков (снимкыште) 1926 ий 25 январьыште Советский район Ёшнур селаш шочын. Сар тўнгалме годым латвич ияш лийын. Сарыш латкуд ияш шыпак касн. Сталинград олам аралымаште лўддымын кредалын. Вара полковой разведкыш налыныт. Тыге тудо партизанский отрядыш логалын да диверсионный пашам шуктен. Сар жапыште кок гана нелын сусырген. Сенгымаш кечым госпитальыште вашлийын. 1945 ий августышто кочамым советско-японский сарыш колтеныт. Варажым шочмо ялышкыже пўртылын да колхозышто бухгалтерлан пашам ышташ тўналын.

Патырлыкым да лўддымылыкым ончыктымыжлан кочамым «За отвагу» кум медаль да Йошкар Шўдыр орден дене палемдалтын. Кочам 1991 ий 4 апрельыште мемнан дене чеверласен. Мый тудым талешкылан шотлем. Пагалыме енем дене кугешнем.

Даша ЩЕРБАКОВА.
Йошкар-Ола, 14-ше номеран гимназий.
Фотом еш архив гыч налме.

Элнан ончыкылыкшо

Самырык тукумым патриотизм шўлышеш кушташ манын, школлаште тўрлө йўным кучылтыт. Шочмо кундемим шымлаш, ача-авам пагалаш, элын эртыме корныжым палаш туныктат. Ятыр вере кадет классым почит. Йошкар-Оласе 14-ше номеран гимназийыштат тыгай класс уло. Кандашымше кадет классыште тунемше-влак Тимур Федоров, Анастасия Павлова, Елена Романова пентгыде койыш-шоктышан кушкыт. Шочмо эл, порылык да чын верч шогаш эре ямде улыт. Шинчымашыштым тўрлө конкурсышто тергат, капкылыштым тагасымашлаште шуарат. «Ший талешке» шымлыме паша республикысе конференцийышке ушненыт да сенгыше-влак радамышке лектыныт. Тидлан нуным

класс вуйлатышышт Э.Н.Дмитриева кумуланга. Нуным снимкыште ужуда.

– *Ме школышко кадет формо дене коштына. Моло тунемшылан пример лиймаш улына. Сенгымашке шуаш тыршена, кугурак-влакым жаплена, шольо-шўжар-шамычлан полшена, сайын тунемына, – ойлат ўдыр-рвезе-влак.*

Л.НИКОЛАЕВА.

З.Тимофееван фотожо.

Эре пеленна

Сар – шучко мут. Тудо шуко ешлан ойгым конден. Мыйын кугезе кочам Василий Константинович Цветников 1917 ий 20 июньышто Морко район Нурьялыште кресаньык ешеш шочын-кушкын. 1939 ий 15 ноябрьыште армийыш касн. 82-шо стрелковый полкышто писарьлан служитлен. 1941 ий 24 майыште чот черланымыжлан кўра мўнгў пўртылын. 1942 ий 19 мартыште тудым 55-ше полевой военторг штабыш колтеныт. Счетовод-кассирлан, писарьлан ыштен, инкассаторлан коштын. Кочам Ленинград блокадым эртен. Пытаргышлан Кёнигсберг олаште лийын. Ятыр медаль дене палемдалтын.

1945 ийыште сар гыч пўртылмекше, школышто пашам ышташ тўналын. 1972 ий 25 майыште ўмыржў кўрылтын. Кугезе кочам – эре пеленна. Тудым порын шарнена.

Александр ЦВЕТНИКОВ.
6-шо номеран Морко школ.

Сенымаш кече

Тоштер - поян вер

Жап шуко эртен гынат, шучко сарын кышаже ўмырешлан шўмеш кодеш. Медведево район Нурма ялсовет гыч 442 ен Кугу Ачамланде сарыш Шочмо элым аралаш каен. Нунын лўмышт нигунам огыт мондалт.

Сенымаш кече вашеш школышто краеведений тоштерым почмо (снимкыште). Сарын ветеранже-влак нерген шуко материалым погымо да стендым ыштыме. В.М.Козлов, А.С.Ягельдин, Н.С.Бабин, В.М.Ташков Йошкар Шўдыр орден дене палемдал-

тыныт. Поэт-фронтовик Макс Майнлан посна верым ойырымо. Афган сарыште вуйым пыштыше салтак-влак нергенат шымлыме пашам эртарыме. Тыныс илыш верч лўдде кредалше-шамычым

самырык тукым палышаш. Нунын нерген поян материалым тоштер арала.

Л.СОКОЛОВА.
Медведево, Нурма.
Фотом школ архив гыч налме.

Кугешнем

Сар чарнымылан шуко ий эртен гынат, элнам аралыше-влакым эре шарнена. Мыйын кугезе кочам Василий Андреевич Александров (снимкыште) Шернур район Чашкайлыште почын. Кугу Ачамланде сар тўналмеке, элнам аралаш каен. Тудо Кёнигсберг марте кредалмаште лийын. 1943 ийыште нелын сусырген. Госпитальыште эмлалтмеке, угыч сарыш каен. Псков да Новгород область-влакым, Прибалтикым тушман деч утарымаште лўддымылыкым ончыктен. Тудым орден да медаль-лаке дене палемденыт. Кочам сар деч вара ялышкыже пўртылын. Пашам сайын ыштымыжлан «Ветеран труда» медаль дене палемдалтын. Мый кугезе кочам дене кугешнем.

Яндар ШАБДАРОВ.
Йошкар-Ола.
Фотом еш архив гыч налме.

Шочмо эл верч

Мый Матародо селаште Милем. Шочмо верем моткоч йўратем. Тыште кугу да мотор школ уло. Йочасад, почто, кевыт, медпункт тораштак огыл верланеныт. Калыклан илаш да пашам ышташ чыла йўн ышталтын. Пошкудо-шамыч поро, весела да пашаче улыт. Икте-весе дене келшен, полшен илена. Марий ка-

лык ожнысек Шочмо элже верч пенгыдын шоген. Онар, Акпарс, Акпатыр, Чоткар да молат самырык тукымлан пример улыт.

Калыкын эртыме корныштыжо Кугу Ачамланде сар келге кышам коден. Чыла неле-йўсым сенген, тыныс илышым араленыт. Кызытсе жапыштат тўнямбалне илыш пудыраныше. Мемнан иза, чўчў, ачана-влак Шочмо элнан эрыкше верч кредалыт.

Мый Шочмо элем йўратем! Лўддымў, пашаче калыкем дене кугешнем! Тек тўнямбалне тыныслык лиеш!

Ангелина АНДРЕЕВА.
Параньга, Матародо.
Даша РЕШОТКИНАН сўретше.
Медведево, Нурма.

Нигунам огына мондо

Кугезе кочам Михаил Васильевич Попов (снимкыште) 1924 ий 23 февральыште Кужэнер район Марий Шой ялеш шочын. 1942 ий 10 июлышто Кугу Ачамланде сарышке каен. Кочам 1947 ий апрель марте 1067-ше номеран артиллерийский полкышто служитлен. Курск кредалмаште лўддымылыкым ончыктен.

Сар гыч пўртылмекше, «Ленин корно» колхозышто пашам ыштен. Пелашыж дене коктын шым йочам ончен куштеныт. Кочам уныкаже-влакым пеш йўратен. 1993 ийыште ўмыржў кўрылтын. Кугезе кочам дене чот кугешнем да нигунам ом мондо.

Настя СОРОКИНА.
Кужэнер, Руш Шой.
Фотом еш архив гыч налме.

Сенымашын мурыжо

Сенымашын мурыжо
Йоңгалтеш йырваш.
Тудо шұмын тулжылан
Огеш пу йораеш.
Тудын кажне мутышто –
Илыш-колымаш.
Сенымашын мурыжо –
Кочо шарнымаш.

Йоңгалтеш эн волгыдын,
Но логар иша.
Шарнымашак огыл мо
Пеледеш тушан?
Нөргө тукум палыже:
Тиде муро йүк –
Илышнам аралыше-
влакын шинчавүд.

***

Йодам тўням шын
шарналташ
Айдемын ўмыржым.
Тек курымашлыкын тул ден
Раш лўмжө йўлыжө.
А.ЯКОВЛЕВА.

Чодыра тўр дене ошкыл-
шемла, онай куэм вашли-
йым. Кугу капшым шаралтен,
йымалныже кушо изи пу-
шенгылам пуйто арален шога.
Кўжгө укш деч кўшнырак возымо пале коеш. Эн кўшнө –
шўдыр, ўлнырак – лавр лышташ.
Чыла серымым квадратыш
налме. Куэн тўныштыжө пўч-
кын возымо палдырна: «8 июня
1973 года умер Шамиев Д.С.». Ончем да өрам: пушенге пел кур-
рым утла шке капыштыже тиде
айдеме нерген шарнымашым
арален. Иктат логалаш тоштын
огыл. Кугурак ийготан-влак
енжымат сайын шарнат. Мытрий
павай конгам опташ мастар
лийын, «Зингер» ургымо
машина дене урген, шокшо да

пушкыдо портышкемым йөрен,
кемымат урген. Мыняр калыкын
кумылжым шуктен, куандарен.

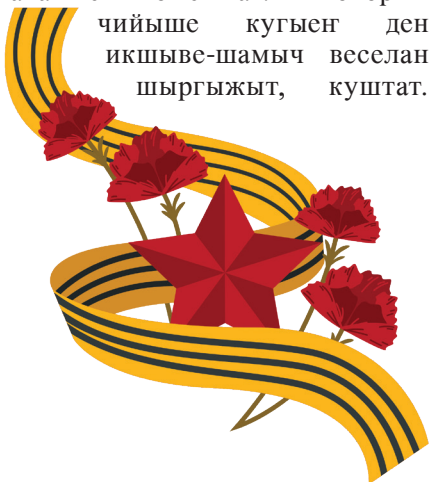
Кугу Ачамланде сарыште пу-
лемётчик лийын. Шочмо элым
фашист-шамыч деч аралымаште
лўддымылыкым ончыктен. Не-
лын сусырген. Ордена фронт-
викым калык порын шарна.

Мытрий павайышт кевытыш
каен гын, почешыже йоча-влак
куржыныт. Кенежым кепке, те-
лым упш тич кампетым але
печене ден мўгиндым налын
да икшыве-шамычым сийлен.
Шарнымаш тукум гыч туку-
мыш кусна. Вет порылык айдеме
чонышто кужун ила.

Ф.БАЙТУКОВ.
Башкортостан, Илиш, Октябрь.

Шочмо элым аралыше

Олан тўн площадьшыты-
же мурсем йонга. Шуко
енын вуй ўмбалныже тўрлө
тўсан шар-влак лойгат, коклан
кавашке чонештат. Моторын
чийыше кугыен ден
икшыве-шамыч веселан
шыргыжит, куштат.

Трибун пелен верандыме тен-
гыллаште шинчыше медалян
да ордена шонгыен-влак-
лан пеледышым пөлеклат, он-
далалтыт. Площадь покшелне,
тистым кўшкө нөлтен, салтак-
шамыч эртат. Рын тошкалын,
рат дене каят. Чурийыштышт –
куан тўс.

Изи Глебик тўшка салтакым
тўткын онча. Нуно чыланат канде
беретан, тельняшкан улыт. Онғысо
медаль ден орденышт кечыште
шинчам йымыктарат, тошкалме
еда йўк-йўаным луктедат.

– Кузе сөралын койыт!
Спецназ кая – наша гордость! –
шоктыш воктенак шогышо
чўчўн куешныме йўкшө.

Нунын командирышт йомак гыч
толшо кугу патырла коеш. Онғысо
медальже-влак волгалтыт. Тиде
патырже – рвезын ачаже. Эрге
тудлан кидшым рўза. Воктекыжат
куржын лекнеже ыле. Ачаж гаяк
рын ошкылмыжо шуо, но аваже
кидше гыч руалтен шуктыш.

– Авай, молан тыште тынар
шуко ен?

– Таче пеш кугу пайрем –
Сенымаш кече. Шочмо элнам
тушман деч аралыше-шамы-
чым саламлат, – умылтара ава.

Малаш вочмо годым нералташ
тўналше рвезе шып пелештыш:

– Авай, мыят Шочмо элым
аралаш тўналам.

Д.РЫЧКОВА.

Тул дене ит мод!

30 апрельште пожарный-влак профессиональный пайремыштым палемденят. Медведево районысо У Арбан йочасадыш коштшо икшыве-влаклан тидын нерген каласкаленна. Тулын энгекше нерген умылтаренна. Шырпе модыш огыл манын ойленна. Тиде кечылан йочасадыш пожарный машинам лумын ўжынна.

Пожарный-влак А.Г.Кудрявцев ден А.Н.Скобелев пашашт нерген каласкаленят. Йоча-шамыч пожарный машина дене лишкырак палыме лийыныт (снимкыште). Руль воктеке шинчын онченят, кушто мо верланымым эскереныт.

И.СЕМЕНОВА.
Авторын фотожо.

13 май – Шөршудын кечыже.

- ☀ Тўнямбалне тўжем утла тўрлў шўршудо уло.
- ☀ Пеледышым ончен, шагатым палаш лишп: куд шагат эрдене почылтеш да кечывал деч вара кум шагатлан петыралтеш.
- ☀ Шўршудын пеледышыж гыч вареным шолташ лишп.
- ☀ Шўршудын шўр гай сокшо мўкш пўшкылмеке полша.
- ☀ Шўршудын вожыштыжо каучук уло, ожно тудым резинкым ышташ кучылтыныт.

Министерство культуры, печати и по делам национальностей Республики Марий Эл

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ ТЕАТР КУКОЛ

РЕПЕРТУАР на МАЙ 2024

10	ПТ 11.00	МАЛЫШ И КАРЛСОН невероятные приключения и сказочные полеты / для детей с 4 лет и их родителей	цена 280 - 280 руб. 1 час 10 минут с антрактом
11	СБ 11.00	ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПОРОСЁНКА ФУНТИКА сказочная история / для детей с 3 лет	цена 250 - 350 руб. 1 час с антрактом
12	ВС 11.00	КРАСНАЯ ШАПОЧКА музыкальная сказка / для детей с 3 лет	цена 280 - 380 руб. 1 час с антрактом
18	СБ 11.00	ЗОЛОТОЙ КЛЮЧИК приключения деревянного человека / для детей с 3 лет	цена 250 - 350 руб. 1 час с антрактом
18	СБ 16.00	ТЕАТР НА ЛАДОШКЕ. ВЕСНА (бэби-зал)	цена 350 руб. 40 минут без антракта
19	ВС 11.00	ТРИ МЕДВЕДЯ поучительная сказка-игра / для детей с 3 лет	цена 250 - 350 руб. 1 час с антрактом
24	ПТ 18.00	УДИВИТЕЛЬНЫЙ ДЕНЬ (бэби-зал)	цена 350 руб. 40 минут без антракта
25	СБ 11.00	МАШЕНЬКА И МЕДВЕДЬ по мотивам русской народной сказки / для детей с 3 лет	цена 250 - 350 руб. 1 час 10 минут с антрактом
26	ВС 10.00	МАЛЫШ И КАРЛСОН невероятные приключения и сказочные полеты / для детей с 4 лет и их родителей	цена 280 - 280 руб. 1 час 10 минут с антрактом
28	ВТ 12.00	ЙУКСАЛЧЕ / ПЕСНИ НЕБЕСНОЙ ПТИЦЫ визуально-пластический этноспектакль	билеты на сайте Марийского национального театра драмы им. М. Шкетова 50 минут без антракта
10	ПТ 18.00	ЙУД ОРОЛ (НОЧНОЙ КАРАУЛ) этнофурристорическая мистерия (малый зал)	цена 600 руб. 1 час 10 минут без антракта

Реклама.

Билеты можно приобрести в кассе и на сайте театра.
Адрес театра: г. Йошкар-Ола, Царьградский пр-т, 35 Сайт театра: teatrkukolmariei.ru
Касса работает: СР-ПТ 11.30 - 18.00, СБ-ВС 9.00-15.00, выходной - ПН, ВТ.
В субботу 18 мая касса работает с 9.00 до 16.00.
Телефон кассы: (8362) 45-19-87 Телефон для справок: (8362) 45-25-31
Для посещения спектаклей в бэби-зале необходимо иметь сменную обувь.

Лўддымў ковам

Мыйын кугезе ковам Мария Алексеевна Павлова 1943 ийыште 19 ияш фронтыш каен. Тудо стрелочник лийын. Фашист-влак ваштареш крдал-маште лўддымылыкым, чолгалыкым, пенгыдылыкым ончыктымыжлан Жуковын медальже да Кугу Ачамланде сар орден дене палемдалтын. 1946 ийыште мўнгыжў пўртылын. Мый кугезе ковам дене кугешнем. Снимкыште ковамын фотожым кученам.

Алина АЛЕКСАНДРОВА.
Советский,
Шуарсола.
Фотом еш архив гыч налме.

0+
Ямде лий

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерме шотышто федеральный службыв Юл кундем федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404, 2023 ий 22 сентябрьште пуымо.

Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.
Директор – Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тўн редактор – А.Н.ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ, 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо пўрт. Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме.
Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Печатьыш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00.

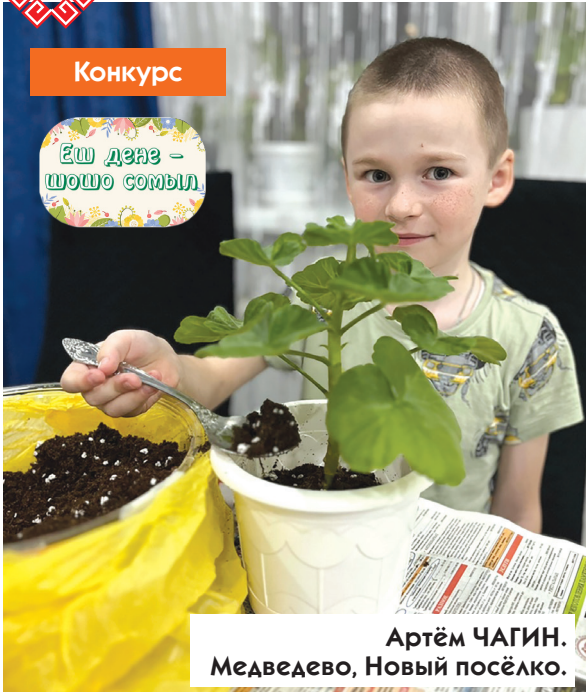
Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлў лийын кертят. Сервыш-влак мўнгеш огыт колталт. Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdელი>
yamde_lii@mail.ru
yamdელი@mediamari.ru (автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

Конкурс

Ёш дене – шошо сомыл.

Артём ЧАГИН.
Медведево, Новый посёлко.

Уш-акылетым терге!

«... Оппельн олам сенген налме йүдымак, волгыжшаш велеш, Красновын отделенийже ончылан тыгай боевой задачейм шындынт: Одер гоч вичкыж ий үмбац вончаш, шола серыште плацдармым руалтен налаш, мемнан подразделений-влаклан энгерым форсироватлашышт йоным ышташ».

Кö тыгай Краснов?

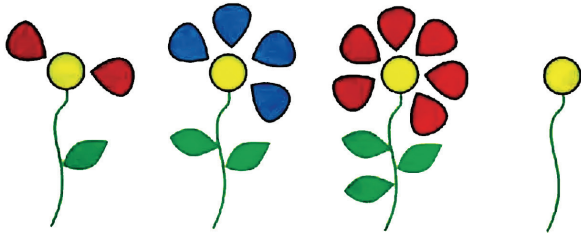

Телефон номерыште кодшо цифр-влакым квадратлашке возо.

9-8-□-6-5-□-3   7-7-6-□-5-5-□
1-2-□-4-□-6-7   1-1-1-2-□-2-□

Нылымше пеледышым сүретлен пытаре. Прямоульниклашке мыняр пеледыш лышташ да вургышто мыняр лышташ улым возо.

Пеледыш лышташ:

Лышташ:

«Кочкаш йөршö да йöрдымö» модыш дене айда модына! Арвер кочкаш йөршö гын – кидкопатым пералте, йöрдымö гын – вуетым рүзалте.

Задаче

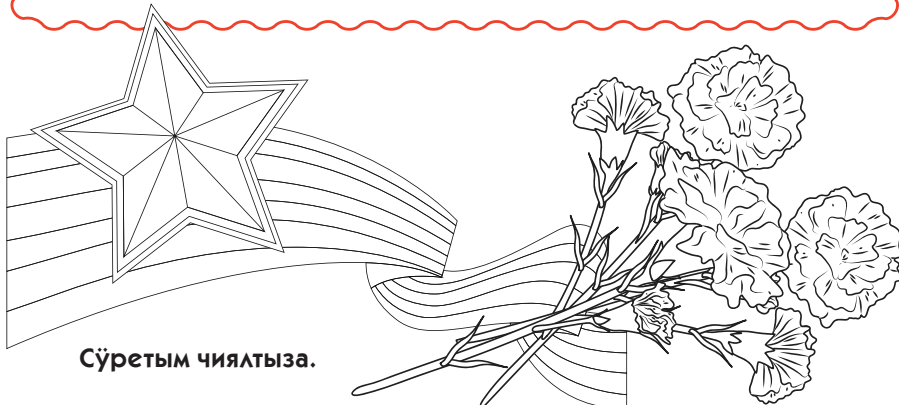
Уравненийым чын решатлымек, Марий Эл гыч мыняр ең Совет Ушем Герой чаплум дене палемдалтым пален налыда:

$$4x + 4,2 = 11,4 + 3,8x$$

***

А мыняр совет воин тиде чаплумым налын? Примерым шотлымек, вашмутым муыда:

$$(43512-43006)*805-(98344+297247)$$

Сүретым чиялтыза.

Шокио кече опчалеш
Да пеледыш пеледеш.
Чылт пеледыш гай улам,
Йочасадышке коштам.

Арина НИКИТИНА.
1-ше номеран Морко йочасад.
И.АЛЕКСЕЕВАН фотожо.